

Ako pristupovať k správe z pravidelnej odbornej prehliadky a odbornej skúšky elektrického zariadenia

Ing. Igor Maas, revízny technik elektrických zariadení

Z praktických skúseností vyplýva, že viacerí prevádzkovatelia elektrických zariadení stále nevedia ako správne použiť správu z pravidelnej odbornej prehliadky a odbornej skúšky (revíziu správu) elektrického zariadenia. V tomto smere sa vyskytujú niektoré nesprávne stereotypy, ktorých výsledkom sú chybné prístupy, resp. omyly.

Prvým omylom je, že revízia správa aj s jej závermi prípadne návrhmi termínov na odstránenie nedostatkov je pre prevádzkovateľa záväzná. Nie je.

Všeobecne platí, že záväzné sú zákony a právne predpisy a tie normy, ktoré sú ako záväzné určené na základe zákona. Teda na jednej strane správa nie je záväzná, ale na druhej strane to nie je ani správa, ktorú možno bez následkov ignorovať. Je to správa o stave elektrického zariadenia z hľadiska bezpečnosti a takto k nej treba pristupovať. Ponúka sa prirovnanie s lekárskou správou (nálezom), prípadne návrhom liečby.

Druhým omylom je, že všetky odchýlky od platných predpisov a noriem prípadne nedostatky konštatované v revíznej správe treba odstrániť. Netreba. Žiaľ, k takémuto – mylnému – stanovisku prispieva aj STN 34 3100, ktorá v čl. 3.1 uvádza: „Elektrické inštalácie sa musia udržiavať v stave, ktorý zodpovedá platným elektrotechnickým normám.“ Lenže sa nemusí. Nemusia sa preto, lebo táto požiadavka nie je reálna. Predsa ani z technického, ani z ekonomického hľadiska nie je možné, aby sa pri každej zmene noriem upravovala aj elektrická inštalácia.

Pritom samotná STN 34 3100 tento fakt zohľadňuje (a tým vlastne popiera obsah čl. 3.1), keď v čl. 3.5 okrem iného uvádza: „Elektrické inštalácie, ktoré nevyhovujú platným elektrotechnickým normám, ale ktoré bezprostredne neohrozujú bezpečnosť osôb a vecí, sa ďalej dovoľujú prevádzkovať podľa osobitných miestnych pracovných, prevádzkových a bezpečnostných predpisov ...“

Postup by mal byť preto jasný: V prvom rade treba odstrániť nedostatky na elektrickom zariadení, ktoré priamo ohrozujú bezpečnosť osôb a vecí a ďalej tie, ktoré by – vo vzájomnej súčinnosti alebo postupom času – takéto ohrozenie mohli spôsobiť. Okrem toho možno prevádzkovateľovi odporúčať, aby odstránil aj také nedostatky (a neriešil ich podľa citovaného čl. 3.5), ktoré by mohli mať vplyv na prevádzkovú spoľahlivosť inštalácie. Až úplne nakoniec prichádzajú na rad ostatné nedostatky, ktoré možno riešiť použitím čl. 3.5 STN 34 3100.

Netreba dodávať, že popísaný postup sa dá najlepšie uplatniť vtedy, ak revízny technik zistené nedostatky, resp. zistené odchýlky od platných predpisov a noriem do týchto skupín rozdelí už v revíznej správe, k čomu by ho mal objednávateľ revízie zmluvne zaviazat.

Tretím omylom je veľmi zaujímavý postoj niektorých prevádzkovateľov, ktorí chcú využiť revíziu správu ako alibistický moment. Variácie bývajú rôzne (autorovi sa napr. stalo, že v rámci podniku, v ktorom bol zamestnaný, mu vedúci istého oddelenia odmietol prevziať revíziu správu s komentárom: *Za tolko peňazí a tolko nedostatkov – to nie!*), ale smerujú k pochybnému cieľu: Pokiaľ v revíznej správe nebudú konštatované nedostatky, tak prevádzkovateľ nemusí žiadne nedostatky odstraňovať, ušetrí prostriedky a keď sa niečo stane, tak je zodpovedný iba revízny technik, ktorý správu vyhotovil. Nie je dôležité, do akej miery je popísaný postoj nezodpovedný a do akej infantilný, lebo je vo výsledku nebezpečný. **Obrazne povedané:** Ak bude niekto sedieť na sude s pušným prachom a hrať sa so zápalkami, iste mu nepomôže, keď dostane správu so záverom, že mu žiadne nebezpečenstvo nehrozí, lebo v tom sude je voda.

Prevádzkovatelia si asi neuvedomujú, že v prípade úrazu alebo havárie (mimoriadnej udalosti) ich ani neobjektívne kladná správa nemusí pred ničím uchrániť.

Pri mimoriadnej udalosti sú v zásade dve možnosti:

Prvou je, že sa dokáže, že príčinou mimoriadnej udalosti bol nedostatok na el. inštalácii, ktorý existoval aj pred revíziou a pred vyhotovením správy z nej, a v revíznej správe nie je uvedený.

Na prvý pohľad ide o jasnú a výlučnú zodpovednosť revízneho technika, ale je otázne, či by sa správne vykonávanou údržbou, ktorú predpisuje § 6 zákona NR SR č. 124/2006 Z.z., dal predmetný nedostatok zistiť a odstrániť, a tak sa dalo mimoriadnej udalosti zabrániť aj bez ohľadu na to, čo je uvedené v revíznej správe. Táto otázka je namieste lebo súčasná prax je taká, že vo väčšine organizácií (ani v jednej, ktoré autor pozná) neexistuje žiadna údržba (preventívna údržba patrí do slovníka sci-fi) a akým takým motívom, aby sa na el. zariadení vykonali aspoň nejaké opravy, je jeho poruchovosť a občas sú to konštatovania v revíznej správe.

Ak by sa však nedokázalo, že príčinou bol nedostatok existujúci pred revíziou el. zariadenia – čo je druhá možnosť, potom sa môže vyskytnúť oprávnená otázka, ako sa vykonávala údržba el. zariadení, keď v čase revízie (trebárs pred dvomi rokmi) bola inštalácia (podľa revíznej správy) v úplnom poriadku a teraz tu z prevádzky ostali iba obhorené múry?!

Inak povedané: Ak prevádzkovateľ bude vyvíjať na revízneho technika nátlak, aby v revíznej správe bolo minimum z existujúcich nedostatkov s tým, že len tie bude (možno) odstraňovať, tak ani zďaleka nemusí nič získať. Skôr naopak.

Záver: Mnohé organizácie (všetky, ktoré autor pozná), pristupujú k údržbe elektrického zariadenia a jeho revíziám so zarážajúcim hazardom zrejme preto, lebo majú o elektrickom zariadení a význame jeho údržby podstatne menej vedomostí a podstatne skreslenejšie predstavy ako (napríklad) o osobných autách, ktoré prevádzkujú.

☒

A little bit of professional English...

Smart meters help to save money

smart meter inteligentní elektroměr
annual statement roční vyúčtování
instantaneous power consumption okamžitý odběr elektrické energie
kilowatt-hour of electricity kilowathodina el. energie
currently applicable tariff aktuálně platný tarif

Who wouldn't like to know how much electricity they consumed yesterday or whether it is cheaper to turn the washing machine on in the afternoon or to wait until after ten o'clock at night? But the problem is that you only find out how much electricity you have used once a year with the **annual statement**. In most cases, it is impossible to determine whether the extra amount owed

is due to higher electricity prices or higher consumption caused by the huge new flat screen TV, the set-top box and daily surfing on the Internet.

Smart meters make it possible to analyze the data in numerous different ways. For instance, you can display a reading of the **instantaneous power consumption** or the cost of a **kilowatt-hour of electricity**.

And you can **trace** how much energy you have used over a certain period. The smart meter enables actual consumption to be determined on a monthly basis. The meter also displays the **currently applicable tariff**, enabling customers to select the appropriate time to do their laundry, by waiting until off-peak rates apply before starting the washing machine. [Fraunhofer.]